

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
YVES'A BOTA
przedstawiona w dniu 15 lutego 2017 r.¹.

Sprawa C-579/15

Openbaar Ministerie przeciwko Danielowi Adamowi Popławskiemu

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy)]

Odesłanie prejudycjalne — Współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych — Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW — Europejski nakaz aresztowania i procedury przekazywania osób między państwami członkowskimi — Artykuł 4 pkt 6 — Podstawa fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania — Wprowadzenie w życie — Wykładnia zgodna — Stosowanie zasady pierwszeństwa

1. Rozpatrywany w niniejszej sprawie wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy), został przedstawiony w ramach wykonania w Niderlandach europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 7 października 2013 r. przez Sąd Rejonowy w Poznaniu (Polska) wobec Daniela Adama Popławskiego, obywatela polskiego mieszkającego w Niderlandach, w celu wykonania kary pozbawienia wolności w wymiarze jednego roku.
2. Wniosek ten daje Trybunałowi sposobność do udzielenia użytecznych wyjaśnień w przedmiocie warunków, na jakich państwo członkowskie może wprowadzić w życie w swoim prawie krajowym podstawę fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania przewidzianą w art. 4 pkt 6 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi², zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r.³.
3. Inną zasadniczą korzyścią wynikającą z omawianego wniosku jest umożliwienie Trybunałowi ponownego rozważenia charakteru oraz systemu prawnego decyzji ramowych przyjętych na podstawie dawnego trzeciego filaru Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 34 ust. 2 lit. b) UE, w brzmieniu wynikającym z traktatu z Amsterdamu, instrumenty te, podobnie jak dyrektywy, wiążą państwa członkowskie w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawiają jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków. Nie mogą one natomiast wywoływać skutku bezpośredniego. Jakkolwiek z orzecznictwa Trybunału wynika, że wiążący charakter decyzji ramowych pociąga za sobą obowiązek wykładni zgodnej, to jednak sąd odsyłający ma w niniejszej sprawie wątpliwości co do możliwości dokonania wykładni swojego prawa krajowego w zgodzie z prawem Unii. W celu udzielenia temu sądowi wyjaśnień na wypadek niezgodności przepisu krajowego

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Dz.U. 2002, L 190, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 6, s. 34.

3 — Dz.U. 2009, L 81, s. 24, zwana dalej „decyzją ramową 2002/584”.

z decyzją ramową 2002/584 i niemożności zastosowania zasady wykładni zgodnej należało będzie dokonać dalej idącej wykładni postanowień regulujących status prawny decyzji ramowych, ze wskazaniem, czy krajowe organy sądowe mogą odstąpić od stosowania niezgodnych z prawem Unii przepisów krajowych.

4. W niniejszej opinii pragnę wskazać w pierwszej kolejności, że art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie wprowadziło w życie podstawę odmowy wykonania przewidzianą w tym artykule w taki sposób, że:

- organ sądowy ma obowiązek odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby, której dotyczy wniosek i która przebywa w wykonującym nakaz państwie członkowskim, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania, bez możliwości przeprowadzenia oceny na podstawie konkretnej sytuacji osoby, czy wykonanie kary w tym państwie może sprzyjać jej resocjalizacji;
- odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania skutkuje jedynie tym, że to państwo członkowskie deklaruje swoją gotowość przejęcia wykonania kary, jednak deklaracja ta nie oznacza zobowiązania do jej wykonania;
- organ sądowy odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby, której dotyczy wniosek i która przebywa w wykonującym nakaz państwie członkowskim, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania, podczas gdy, po pierwsze, orzeczenie o przejęciu wykonania kary, wydane po orzeczeniu o odmowie wykonania, uzależnione jest od warunków dotyczących istnienia i poszanowania konwencji wiążącej wydające nakaz państwo członkowskie i wykonujące nakaz państwo członkowskie, a także od współdziałania wydającego nakaz państwa członkowskiego, a po drugie, odmowa wykonania nakazu nie zostaje zakwestionowana w przypadku niemożności przejęcia wykonania kary ze względu na niespełnienie wymaganych warunków.

5. Uważam w drugiej kolejności, że przepisy zawarte w art. 4 pkt 6 omawianej decyzji ramowej nie wywierają bezpośredniego skutku, że do sądu krajowego należy dokonanie wykładni przepisów krajowych rozpatrywanych w postępowaniu głównym, o ile to możliwe, zgodnie z prawem Unii, oraz że jeśli taka wykładnia okaże się niemożliwa, sąd krajowy zobowiązany jest do odstąpienia od stosowania tych przepisów ze względu na niezgodność z art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584.

I – Ramy prawne

A – Prawo Unii

1. Decyzja ramowa 2002/584

6. Motywy 1, 5–7 i 10 tej decyzji ramowej mają następujące brzmienie:

„(1) Zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej w Tampere z dnia 15 i 16 października 1999 r. w szczególności z ich pkt 35, należy znieść formalną procedurę ekstradycyjną między państwami członkowskimi w odniesieniu do prawomocnie skazanych osób uciekających przed sprawiedliwością [które próbują unikać wymiaru sprawiedliwości] oraz należy przyspieszyć procedury ekstradycyjne w odniesieniu do osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa.

[...]

- (5) Cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi. W dalszej perspektywie wprowadzenie nowego, uproszczonego systemu przekazywania osób skazanych bądź podejrzanych, w celach wykonania wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku w sprawach karnych, stwarza możliwość usunięcia złożoności obecnych procedur ekstradycyjnych i związanej z nimi możliwości przewlekania postępowania [w celach wykonania wyroku lub ścigania w sprawach karnych, umożliwia wyeliminowanie złożoności obecnych procedur ekstradycyjnych i związanego z nimi ryzyka przewlekania postępowania]. Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne [Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu, w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, orzeczeń w sprawach karnych, obejmujący zarówno orzeczenia wydane w toku postępowania, jak i kończące postępowanie].
- (6) Europejski nakaz aresztowania, przewidziany w niniejszej decyzji ramowej stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający [w życie] zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określa [określiła] jako »kamień węgielny« współpracy sądowej.
- (7) Jako że cel, jakim jest zastąpienie systemu wielostronnej ekstradycji zbudowany [wielostronnego systemu ekstradycji zbudowanego] na fundamencie Europejskiej konwencji o ekstradycji z dnia 13 grudnia 1957 r., nie może zostać w sposób wystarczający osiągnięty przez działające jednostronnie państwa członkowskie, natomiast z uwagi na rozmiary lub skutki możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie Unii, Rada może przyjąć odpowiednie środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, wymienioną [przewidzianą] w tym ostatnim artykule, niniejsza decyzja ramowa nie wykracza poza środki niezbędne dla osiągnięcia tego celu.

[...]

- (10) Mechanizm europejskiego nakazu aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi [...].”

7. Artykuł 1 ust. 1 i 2 omawianej decyzji ramowej definiuje europejski nakaz aresztowania i zobowiązanie do jego wykonania w sposób następujący:

„1. Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną [orzeczenie sądowe wydane] przez państwo członkowskie w celu aresztowania [zatrzymania] i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej”.

8. Artykuły 3 i 4 decyzji ramowej 2002/584 poświęcone są, odpowiednio, podstawom obligatoryjnej i fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

9. Artykuł 4 pkt 6 tej decyzji ramowej stanowi:

„Wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania:

[...]

- 6) jeśli europejski nakaz aresztowania został wydany w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności], a osoba, której dotyczy wniosek, jest obywatelem wykonującego nakaz państwa członkowskiego lub w tym państwie stale przebywa [przebywa w wykonującym nakaz państwie członkowskim, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania], a państwo to zobowiązuje się wykonać karę pozbawienia wolności lub środek zabezpieczający zgodnie z jego prawem krajowym”.

2. Decyzja ramowa 2008/909/WSiSW

10. Zgodnie z art. 28 decyzji ramowej Rady 2008/909/WSiSW z dnia 27 listopada 2008 r. o stosowaniu zasady wzajemnego uznawania do wyroków w sprawach karnych skazujących na karę pozbawienia wolności lub inny środek polegający na pozbawieniu wolności – w celu wykonywania tych wyroków w Unii⁴:

„1. Wnioski otrzymane przed dniem 5 grudnia 2011 r. podlegają istniejącym instrumentom prawnym dotyczącym przekazywania osób skazanych. Wnioski otrzymane po tej dacie podlegają przepisom przyjętym przez państwa członkowskie zgodnie z niniejszą decyzją ramową.

2. Każde państwo członkowskie może jednak przy przyjęciu niniejszej decyzji ramowej przez Radę złożyć oświadczenie, w którym stwierdzi, że w przypadkach, w których prawomocny wyrok został wydany przed datą przez nie określoną, będzie ono jako państwo wystawiające i wykonujące nadal stosowało istniejące instrumenty prawne dotyczące przekazywania osób skazanych mające zastosowanie przed dniem 5 grudnia 2011 r. Jeśli takie oświadczenie zostanie złożone, instrumenty te mają zastosowanie w takich przypadkach w stosunku do wszystkich innych państw członkowskich, niezależnie od tego, czy złożyły one takie samo oświadczenie. Wspomniana data nie może być późniejsza niż 5 grudnia 2011 r. Oświadczenie to zostanie opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Może zostać ono wycofane w dowolnym momencie”.

B – Prawo niderlandzkie

11. Overleveringswet (ustawa o przekazywaniu osób) z dnia 29 kwietnia 2004 r.⁵ dokonuje transpozycji decyzji ramowej 2002/584 do prawa niderlandzkiego.

4 — Dz.U. 2008, L 327, s. 27.

5 — Stb. 2004, nr 195, zwana dalej „OLW”.

12. W brzmieniu poprzedzającym *Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties* (ustawę o wzajemnym uznawaniu i wykonywaniu kar pozbawienia wolności, w tym kar orzeczonych z zawieszeniem wykonania) z dnia 12 lipca 2012 r.⁶, w której dokonano transpozycji decyzji ramowej 2008/909, art. 6 OLW stanowił:

„1. Przekazanie obywatela niderlandzkiego jest dopuszczalne, jeżeli ma nastąpić do celów postępowania karnego prowadzonego przeciwko niemu oraz jeżeli w przekonaniu wykonującego nakaz organu sądowego zostało zapewnione, że w przypadku skazania go na bezwarunkową karę pozbawienia wolności w państwie członkowskim wystawiającym nakaz ze względu na czyny, w związku z którymi przekazanie jest dopuszczalne, będzie on mógł odbyć tę karę w Niderlandach.

2. Przekazanie obywatela niderlandzkiego jest niedopuszczalne, jeżeli tego przekazania żąda się w celu wykonania kary pozbawienia wolności, która została wymierzona temu obywatelowi w prawomocnym wyroku.

3. W przypadku odmowy przekazania opartej wyłącznie na art. 6 ust. 2 [...] prokuratura powiadamia wydający nakaz organ sądowy o gotowości wykonania wyroku zgodnie z procedurą przewidzianą w art. 11 Konwencji o przekazywaniu osób skazanych lub na podstawie innej mającej zastosowanie konwencji.

4. Prokurator powiadamia niezwłocznie właściwego ministra o [...] każdej odmowie wydania dokonanej z deklaracją, o której mowa w ust. 3, dotyczącą gotowości Niderlandów do przejęcia wykonania zagranicznego wyroku.

5. Ustępy 1–4 stosuje się również do cudzoziemca posiadającego zezwolenie na pobyt na czas nieokreślony, jeżeli może on być ścigany w Niderlandach za czyny, które leżą u podstaw europejskiego nakazu aresztowania, oraz jeżeli można oczekiwać, iż nie utraci on swego prawa pobytu w Niderlandach na skutek kary lub środka orzeczonych wobec niego w wyniku jego przekazania”.

13. Od chwili wejścia w życie ustawy o wzajemnym uznawaniu i wykonywaniu kar pozbawienia wolności, w tym kar orzeczonych z zawieszeniem wykonania, art. 6 ust. 3 OLW ma następujące brzmienie:

„3. W przypadku odmowy przekazania opartej wyłącznie na przepisach art. 6 ust. 2 [...] prokurator powiadamia wydający nakaz organ sądowy, że jest gotowy przejąć wykonanie wyroku”.

II – Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

14. Wyrokiem z dnia 5 lutego 2007 r., który uprawomocnił się w dniu 13 lipca 2007 r., Sąd Rejonowy w Poznaniu skazał D.A. Popławskiego, obywatela polskiego, na karę pozbawienia wolności w wymiarze jednego roku z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Orzeczeniem z dnia 15 kwietnia 2010 r. ten sam sąd zarządził wykonanie kary.

15. W dniu 7 października 2013 r. sąd ten wydał wobec D.A. Popławskiego europejski nakaz aresztowania w celu wykonania tej kary.

16. W ramach postępowania głównego dotyczącego wykonania tego europejskiego nakazu aresztowania *Rechtbank Amsterdam* (sąd rejonowy w Amsterdamie) uważa, że nie ma żadnej innej podstawy odmowy wykonania nakazu niż podstawa przewidziana w art. 6 ust. 2 i 5 OLW na rzecz osób mieszkających w Niderlandach, tak jak D.A. Popławski, który wykazał, iż przebywał legalnie w Niderlandach nieprzerwanie przez okres pięciu lat.

6 — Stb. 2012, nr 333.

17. Sąd odsyłający zauważa, że na podstawie art. 6 ust. 3 OLW Niderlandy, jeżeli odmawiają wykonania europejskiego nakazu aresztowania, deklarują „gotowość” przejęcia wykonania kary na podstawie konwencji wiążącej to państwo z wydającym nakaz państwem członkowskim. Wyjaśnia on, że takie przejęcie zależy, w sprawie w postępowaniu głównym, od odpowiedniego wniosku złożonego przez Polskę oraz że ustawodawstwo polskie stoi na przeszkodzie takiemu wnioskowi w sytuacji, gdy osoba, której wniosek ten dotyczy, jest obywatelem polskim.

18. Sąd odsyłający uważa, że w tych okolicznościach odmowa przekazania mogłaby doprowadzić do bezkarności osoby, której dotyczy wniosek, ponieważ po wydaniu wyroku o odmowie przekazania przejęcie wykonania kary mogłoby okazać się niemożliwe, co nie miałoby wpływu na wyrok o odmowie wydania, który nie podlega zwykłym środkom odwoławczym.

19. Żywiąc zatem wątpliwości co do zgodności art. 6 ust. 2–4 OLW z art. 4 ust. 6 decyzji ramowej 2002/584, który dopuszcza odmowę tylko w sytuacji, gdy wykonujące państwo członkowskie „zobowiązuje się” do wykonania kary zgodnie ze swoim prawem krajowym, Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamzie) postanowił zawiesić postępowanie i przedstawić Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy państwo członkowskie może dokonać transpozycji art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 do swego prawa krajowego w ten sposób, że:

- wykonujący nakaz organ sądowy jest bezwzględnie zobowiązany odmówić przekazania w celu wykonania kary osoby, która jest obywatelem wykonującego nakaz państwa członkowskiego lub w tym państwie mieszka,
- odmowa ta oznacza ipso iure gotowość wspomnianego państwa członkowskiego do przejęcia wykonania kary pozbawienia wolności wymierzonej temu obywatelowi lub rezydentowi,
- [ale] orzeczenie o przejęciu wykonania kary zostaje przyjęte dopiero po odmowie, a decyzja pozytywna zależy od 1) istnienia podstawy prawnej w konwencji obowiązującej między wydającym nakaz państwem członkowskim a wykonującym nakaz państwem członkowskim, 2) warunków ustanowionych w tej konwencji i 3) współdziałania wydającego nakaz państwa członkowskiego poprzez np. złożenie odpowiedniego wniosku,

tak iż istnieje ryzyko, że wykonujące nakaz państwo członkowskie po odmowie przekazania w celu wykonania kary nie będzie mogło przejąć wykonania, przy czym ryzyko to nie ma wpływu na obowiązek odmowy przekazania w celu wykonania kary?

2) W przypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi przeczącej:

- a) czy sąd krajowy może stosować bezpośrednio przepisy decyzji ramowej 2002/584, chociaż zgodnie z art. 9 Protokołu (nr 36) w sprawie postanowień przejściowych [załączonego do traktatów] skutki prawne tej decyzji ramowej po wejściu w życie traktatu z Lizbony zostają utrzymane do czasu jej uchylenia, unieważnienia lub zmiany, oraz
- b) w razie odpowiedzi twierdzącej: czy art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 jest wystarczająco dokładny i bezwarunkowy, by mógł być stosowany przez sąd krajowy?

3. Jeżeli na pytanie pierwsze i pytanie drugie lit. b) zostanie udzielona odpowiedź przecząca: czy państwo członkowskie, którego prawo krajowe dla przejęcia wykonania zagranicznej kary pozbawienia wolności wymaga istnienia podstawy prawnej w odpowiedniej konwencji, może dokonać transpozycji art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej do swego prawa krajowego w ten sposób, że art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej sam stanowi wymaganą podstawę w konwencji, aby uniknąć ryzyka bezkarności związanego ze wspomnianym, przewidzianym przez prawo krajowe wymogiem podstawy w konwencji?

4. Jeżeli na pytanie pierwsze i pytanie drugie lit. b) zostanie udzielona odpowiedź przecząca: czy wykonujące nakaz państwo członkowskie może dokonać transpozycji art. 4 pkt 6 omawianej decyzji ramowej do swego prawa krajowego w ten sposób, że dla odmowy przekazania w celu wykonania kary rezydenta będącego obywatelem innego państwa członkowskiego ustanawia warunek, by państwo to miało jurysdykcję w odniesieniu do przestępstw wskazanych w europejskim nakazie aresztowania i by nie występowały faktyczne przeszkody dla ścigania tego rezydenta na jego terytorium z powodu tych przestępstw (takie jak odmowa wydającego nakaz państwa członkowskiego, by przekazać wykonującemu nakaz państwu członkowskiemu akta sprawy karnej), podczas gdy nie ustanawia ono takiego warunku w przypadku, gdy odmowa przekazania w celu wykonania kary dotyczy obywatela tego państwa członkowskiego?”.

III – Analiza

A – W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

20. Pierwsze pytanie prejudycjalne dzieli się na trzy części, które należy zbadać oddzielnie.

1. W przedmiocie części pierwszej pierwszego pytania prejudycjalnego

21. W części pierwszej pierwszego pytania prejudycjalnego sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy państwo członkowskie może wprowadzić w życie podstawę odmowy przewidzianą w art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 w taki sposób, że organ sądowy zobowiązany jest do odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby, której dotyczy wnioski i która przebywa w wykonującym nakaz państwie członkowskiego, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania.

22. W celu udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy na wstępie przypomnieć, że zasada wzajemnego uznawania, stanowiąca „kamień węgielny” współpracy sądowej⁷ i podstawę systematyki omawianej decyzji ramowej⁸, oznacza, zgodnie z art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej, że wszystkie państwa członkowskie są co do zasady zobowiązane do nadania biegu europejskiemu nakazowi aresztowania.

23. Niemniej jednak uznawanie to nie oznacza „bezwzględnego obowiązku” wykonania wydanego europejskiego nakazu aresztowania, ponieważ system decyzji ramowej, jaki wynika w szczególności z art. 4 tej decyzji, „pozostawia państwom członkowskim możliwość zezwolenia właściwym organom sądowym na rozstrzygnięcie w szczególnych przypadkach, że orzeczona kara powinna zostać wykonana na terytorium państwa członkowskiego wykonującego nakaz”⁹.

24. W art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 przewidziano w szczególności podstawę fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania, zgodnie z którą „organ sądowy” wykonujący nakaz „może” odmówić wykonania takiego nakazu wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności, jeżeli osoba, której dotyczy wnioski, przebywa w wykonującym nakaz państwie członkowskim, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania, a państwo to zobowiązuje się doprowadzić do wykonania tej kary zgodnie ze swoim prawem krajowym.

7 — Zobacz w szczególności wyrok z dnia 10 listopada 2016 r., Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, pkt 28).

8 — Zobacz w szczególności wyrok z dnia 5 września 2012 r., Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, pkt 30).

9 — Zobacz wyrok z dnia 21 października 2010 r., B. (C-306/09, EU:C:2010:626, pkt 50, 51). Zobacz także wyrok z dnia 28 czerwca 2012 r., West (C-192/12 PPU, EU:C:2012:404, pkt 64).

25. Jakkolwiek Trybunał miał już okazję do wyjaśnienia znaczenia tego przepisu, w szczególności wyznaczając zakres jego zastosowania *ratione personae*¹⁰ oraz określając warunki, jakim można poddać odmowę wykonania nakazu¹¹, to jednak nie miał jeszcze sposobności wypowiedzenia się bezpośrednio co do tego, czy fakultatywny charakter podstawy odmowy przewidzianej w art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej oznacza, że wykonujący nakaz organ sądowy powinien dysponować swobodnym uznaniem przy orzekaniu w przedmiocie wykonania europejskiego nakazu aresztowania, czy nie.

26. Powstaje kwestia ustalenia, co należy rozumieć przez „fakultatywny” charakter europejskiego nakazu aresztowania. Czy ta możliwość skierowana jest do państw członkowskich, które przy dokonywaniu transpozycji decyzji ramowej 2002/584 do ich prawa wewnętrznego mogą postanowić o przyjęciu podstaw fakultatywnej odmowy wykonania, lub czy możliwość ta przyznana została wykonującemu nakaz organowi sądowemu, który dysponuje swobodnym uznaniem co do ich uwzględnienia w zależności od okoliczności właściwych dla każdego konkretnego przypadku?

27. W mojej opinii przedstawionej w dniu 24 marca 2009 r. w sprawie Wolzenburg¹² utrzymywałem, że wdrożenie do prawa wewnętrznego podstawy odmowy wykonania przewidzianej w art. 4 pkt 6 omawianej decyzji ramowej nie jest objęte zakresem uznania państw członkowskich, ale ma charakter obligatoryjny. Moim zdaniem wykonujący nakaz organ sądowy powinien w prawie wewnętrznym posiadać możliwość sprzeciwienia się przekazaniu, kiedy warunki, o których mowa w tym przepisie, są spełnione. Trybunał, jak się wydaje, orzekł w tej kwestii inaczej, stwierdzając w szczególności w swoim wyroku z dnia 5 września 2012 r., Lopes Da Silva Jorge¹³, że „jeżeli¹⁴ państwo członkowskie wdraża art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 do swojego prawa wewnętrznego, to powinno ono wziąć pod uwagę okoliczność, że zakres zastosowania tego przepisu” jest ograniczony *ratione personae*.

28. Możliwość, którą zdaniem Trybunału dysponują państwa członkowskie, transponowania lub nietransponowania do ich prawa wewnętrznego podstaw fakultatywnej odmowy wykonania nie oznacza jednak, że jeżeli zdecydują się one na transpozycję art. 4 omawianej decyzji ramowej, to mogą interpretować zwrot „może odmówić” jako ustanawiający wobec ich organów sądowych obowiązek odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego wobec osoby objętej podmiotowym zakresem stosowania tego przepisu. Jakkolwiek przy wprowadzaniu w życie tego przepisu państwa członkowskie „korzystają [...] z pewnego zakresu swobodnego uznania”¹⁵, to jednak zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zarówno wymogi jednolitego stosowania prawa Unii, jak i zasady równości wskazują na to, że treści przepisu tego prawa, który nie zawiera wyraźnego odesłania do prawa państw członkowskich dla określenia jego znaczenia i zakresu, należy zwykle nadać w całej Unii autonomiczną i jednolitą wykładnię¹⁶.

29. Artykuł 4 decyzji ramowej 2002/584 nie zawiera żadnego odesłania do prawa państw członkowskich i wymaga w związku z tym autonomicznej i jednolitej wykładni, którą należy ustalić, uwzględniając treść tego przepisu, jego kontekst i cel, do którego zmierza ta decyzja ramowa¹⁷.

10 — Zobacz wyroki: z dnia 17 lipca 2008 r., Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437); z dnia 6 października 2009 r., Wolzenburg (C-123/08, EU:C:2009:616); z dnia 5 września 2012 r., Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517).

11 — Trybunał wyjaśnił w szczególności w wyroku z dnia 6 października 2009 r., Wolzenburg (C-123/08, EU:C:2009:616, pkt 53), że gdy chodzi o obywatela Unii, państwa członkowskie nie mogą uzależniać zastosowania podstawy odmowy wykonania, o której mowa w art. 4 pkt 6 omawianej decyzji ramowej, od dodatkowych wymogów administracyjnych, takich jak posiadanie zezwolenia na pobyt na czas nieokreślony.

12 — C-123/08, EU:C:2009:183.

13 — C-42/11, EU:C:2012:517, pkt 35.

14 — Wyróżnienie moje.

15 — Zobacz wyrok z dnia 5 września 2012 r., Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, pkt 33, 37).

16 — Zobacz wyrok z dnia 17 lipca 2008 r., Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437, pkt 42).

17 — Zobacz analogicznie wyrok z dnia 10 listopada 2016 r., Kovalkovas (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, pkt 33), dotyczący wykładni pojęcia „organu sądowego” zawartego w art. 6 ust. 1 decyzji ramowej 2002/584.

30. W pierwszej kolejności, jeśli chodzi o tytuł tego przepisu, należy wskazać, że przymiotnik „fakultatywna” odnosi się do „odmowy wykonania”, a nie do „podstaw”, z czego wynika, że właśnie odmowa wykonania nakazu jest fakultatywna, w przeciwieństwie do obligatoryjnej odmowy przewidzianej w art. 3 omawianej decyzji ramowej. Ponadto należy stwierdzić, że z art. 4 akapit pierwszy decyzji ramowej 2002/584 wynika, iż możliwość odmówienia wykonania europejskiego nakazu aresztowania została przyznana bezpośrednio krajowym organom sądowym wykonującym nakaz, które powinny w związku z tym korzystać ze swobodnego uznania.

31. W drugiej kolejności taka wykładnia brzmienia art. 4 pkt 6 omawianej decyzji ramowej znajduje potwierdzenie w kontekście tego przepisu. Wspomniana decyzja ramowa ma bowiem na celu wprowadzenie systemu obligatoryjnego przekazywania osób między organami sądowymi państw członkowskich, wobec którego wykonujący nakaz organ sądowy może wyrazić sprzeciw tylko w oparciu o podstawę odmowy wykonania nakazu wyraźnie przewidzianą w decyzji ramowej 2002/584. W tym kontekście przekazanie stanowi zasadę, zaś odmowa wydania, przewidziana jako wyjątek, powinna być interpretowana ściśle. Przepis taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, który zobowiązuje wykonujący nakaz organ sądowy do odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania dotyczącego obywatela wykonującego nakaz państwa członkowskiego lub osoby, która w tym państwie mieszka, pozbawia ten organ, ze względu na swój automatyczny charakter, możliwości uwzględnienia okoliczności właściwych dla każdego przypadku, które mogłyby skłonić go do uznania, że przesłanki odmowy przekazania nie są spełnione. Przekształcając zwykłą możliwość w rzeczywisty obowiązek, przepis o takim charakterze zmienia również wyjątek, jaki stanowi odmowa przekazania, w zasadę.

32. W trzeciej kolejności okoliczność nałożenia na wykonujący nakaz organ sądowy obowiązku odmowy wydania osób, o których mowa w art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej, sprzeciwiałaby się celowi, do którego decyzja ta zmierza.

33. Jak orzekł Trybunał, podstawa fakultatywnej odmowy wykonania, o której mowa w tym przepisie, ma w szczególności na celu umożliwienie wykonującemu nakaz organowi sądowemu przypisania szczególnej wagi możliwości zwiększenia szans resocjalizacji osoby, której dotyczy wnioski, po wykonaniu kary, na którą osoba ta była skazana¹⁸.

34. Znaczenie przypisane przez prawodawcę Unii celowi resocjalizacji zostało wyraźnie potwierdzone w innych instrumentach prawa Unii, w szczególności w decyzji ramowej 2008/909, w której w art. 3 ust. 1 wyjaśniono, że jej celem jest „ułatw[ienie] resocjalizac[i] osoby skazanej”.

35. Moim zdaniem uwzględnienie tego celu wymaga przyznania wykonującemu nakaz organowi sądowemu swobodnego uznania w zakresie ustalenia rzeczywistych szans resocjalizacji osoby, której dotyczy wnioski, w zależności od szczególnej i konkretnej sytuacji tej osoby.

36. Podobnie jest w sytuacji, gdy osoba, której dotyczy wnioski, jest obywatelem wykonującego nakaz państwa członkowskiego, ponieważ jakkolwiek status ten wykazuje istnienie bardzo silnego związku z tym państwem, to jednak nie może on oznaczać niewzruszalnego domniemania, zgodnie z którym wykonanie kary w tym państwie jest siłą rzeczy bardziej właściwe do ułatwienia resocjalizacji zainteresowanego. W moim stanowisku przedstawionym w dniu 28 kwietnia 2008 r. w sprawie Kozłowski¹⁹ podniosłem zatem podobnie, że cel resocjalizacyjny realizowany za pośrednictwem art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 nie może stanowić uzasadnienia dla państwa członkowskiego, które pozbawia swoje organy sądowe swobodnego uznania, oraz że jeżeli europejski nakaz aresztowania

18 — Zobacz wyroki: z dnia 17 lipca 2008 r., Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:437, pkt 45); z dnia 6 października 2009 r., Wolzenburg (C-123/08, EU:C:2009:616, pkt 62, 67); z dnia 21 października 2010 r., B. (C-306/09, EU:C:2010:626, pkt 52); z dnia 5 września 2012 r., Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, pkt 32).

19 — C-66/08, EU:C:2008:253.

wydany w celu wykonania kary dotyczy obywatela wykonującego nakaz państwa członkowskiego, a ten nie wyraża zgody na to, by go przekazano, organ sądowy tego państwa powinien mieć możliwość sprawdzenia, w świetle konkretnej sytuacji tej osoby, czy wykonanie kary na terytorium tego państwa jest konieczne, aby ułatwić jej resocjalizację²⁰.

37. Należy tak samo przyznać, przynajmniej a fortiori, że art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej należy interpretować w ten sposób, iż przyznaje on wykonującemu nakaz organowi sądowemu możliwość wyboru pomiędzy odmową przekazania a przekazaniem, w przypadku gdy europejski nakaz aresztowania wydany w celu wykonania kary dotyczy osoby, która nie będąc obywatelem wykonującego nakaz państwa członkowskiego, przebywa w nim lub mieszka. Z jednej strony bowiem status rezydenta w wykonującym nakaz państwie członkowskim, podobnie jak status obywatela tego państwa, nie może oznaczać niewzruszalnego domniemania większej szansy na resocjalizację w tym państwie członkowskim. Z drugiej strony ustalenie, czy osoba, której dotyczy wniosek, znajduje się na terytorium wykonującego nakaz państwa członkowskiego, wymaga przeprowadzenia oceny istnienia i natężenia związku łączącego osobę, której dotyczy wniosek, z tym państwem. W tym względzie należy wskazać, że Trybunał orzekł, iż kiedy państwo członkowskie wdraża art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 bez wprowadzenia szczególnych warunków dotyczących stosowania tego przepisu, do wykonującego nakaz organu sądowego należy przeprowadzenie – w celu ustalenia, czy w konkretnej sytuacji istnieje między osobą, której dotyczy wniosek, a wykonującym nakaz państwem członkowskim związek pozwalający na uznanie, że osoba ta mieszka lub przebywa w tym państwie w rozumieniu art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej – ogólnej oceny obiektywnych elementów cechujących sytuację tej osoby, a wśród nich w szczególności okresu, charakteru i warunków pobytu osoby, której dotyczy wniosek, oraz jej więzi rodzinnych i gospodarczych.

38. Przeprowadzona w ten sposób ocena w celu ustalenia, czy osoba, której dotyczy wniosek, objęta jest zakresem stosowania *ratione personae* art. 4 pkt 6 omawianej decyzji ramowej, pokrywa się z oceną, jaką należy przeprowadzić w celu zbadania, czy wykonanie kary w omawianym państwie może ułatwić resocjalizację tej osoby.

39. Z tych rozważań wyciągam wniosek, że wykonujący nakaz organ sądowy powinien dysponować swobodnym uznaniem umożliwiającym mu skorzystanie lub nieskorzystanie z przyznanej mu możliwości odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania z uwzględnieniem celu resocjalizacji.

40. W konsekwencji na część pierwszą pierwszego pytania prejudycjalnego proponuję odpowiedzieć, że art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie wdrożyło podstawę odmowy wykonania przewidzianą w tym artykule w taki sposób, że organ sądowy ma obowiązek odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby, której dotyczy wniosek i która przebywa w wykonującym nakaz państwie członkowskim, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania, bez możliwości przeprowadzenia oceny w zależności od konkretnej sytuacji osoby, czy wykonanie kary w tym państwie może ułatwić jej resocjalizację.

2. W przedmiocie części drugiej pierwszego pytania prejudycjalnego

41. W części drugiej pierwszego pytania prejudycjalnego sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia czy państwo członkowskie może wdrożyć podstawę odmowy wykonania przewidzianą w art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej w taki sposób, że odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania skutkuje tylko tym, iż to państwo członkowskie deklaruje gotowość do przejęcia wykonania kary, jednak ta deklaracja nie oznacza zobowiązania do wykonania.

20 — Stanowisko przedstawione w sprawie Kozłowski (C-66/08, EU:C:2008:253, pkt 79, 80).

42. Ze wskazówek dostarczonych przez sąd odsyłający oraz wyjaśnień przedstawionych na rozprawie przez Openbaar Ministerie (prokuraturę, Niderlandy) wynika, że w systemie przewidzianym w prawie krajowym wykonujący nakaz organ sądowy zobowiązany jest do odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania jeszcze przed zbadaniem, czy kara będzie mogła zostać rzeczywiście wykonana w Niderlandach, przy czym organem właściwym dla podjęcia ostatecznej decyzji w tej dziedzinie jest Minister van Veiligheid en Justitie (minister ds. bezpieczeństwa i sprawiedliwości). Tak więc w tym systemie wykonanie kary w Niderlandach nie jest przesłanką odmowy wydania, która to odmowa nie zostaje zakwestionowana, jeśli okaże się, że kara nie będzie mogła zostać wykonana w Niderlandach.

43. Badanie omawianej decyzji ramowej potwierdza, że system taki jak przewidziany w prawie niderlandzkim nie jest zgodny z systemem przekazywania wprowadzonym przez ten instrument.

44. W pierwszej kolejności należy wskazać, że artykuł ten uzależnia możliwość odmowy przez sąd wykonania europejskiego nakazu aresztowania od dwóch warunków: po pierwsze, że osoba, której dotyczy wniosek, jest obywatelem wykonującego państwa członkowskiego lub w nim przebywa albo mieszka, a po drugie, że państwo to zobowiązuje się do wykonania kary lub środka zabezpieczającego zgodnie ze swoim prawem krajowym.

45. Z samego brzmienia tego przepisu wynika, że odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania wymaga w zamian prawdziwego jednostronnego zobowiązania się przez wykonujące nakaz państwo członkowskie do uznania wyroku i zapewnienia wykonania kary.

46. Deklaracja, w której prokuratura deklaruje gotowość do przejęcia wykonania kary, nie spełnia tego wymogu, ponieważ nie ma ona charakteru decyzji, ale jest jedynie zwykłym wyrazem zamiaru, po którym ma zostać wydana przez Minister van Veiligheid en Justitie (ministra ds. bezpieczeństwa i sprawiedliwości) prawdziwa decyzja. Tak więc w postępowaniu przewidzianym w art. 6 OLW przejęcie wykonania kary nie jest przesłanką, pewną i obligatoryjną, odmowy wydania, ale ewentualną i fakultatywną jej konsekwencją.

47. W drugiej kolejności należy przypomnieć, że podstawa fakultatywnej odmowy wykonania, o której mowa w tym przepisie, ma w szczególności na celu ułatwienie resocjalizacji osoby odbywającej karę pozbawienia wolności poprzez umożliwienie jej odbycia tej kary w państwie członkowskim, w którym jej szanse na resocjalizację są największe. Ta możliwość odmowy nie upoważnia wykonującego nakaz państwa członkowskiego do zwolnienia swoich obywateli ani osób, które przebywają lub mieszkają na jego terytorium, z odbycia kary, na którą zostali oni skazani w wydającym nakaz państwie członkowskim.

48. W trzeciej kolejności należy stwierdzić, że system, w którym odmowa wykonania nakazu nie jest uzależniona od obowiązku wykonania kary, stoi w całkowitej sprzeczności z logiką przewidzianego w decyzji ramowej 2002/584 systemu przekazywania. Podczas gdy system ten, który ma ułatwić i przyspieszać współpracę sądową z zamiarem przyczynienia się do realizacji przypisanego Unii celu stania się przestrzenią wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, oparty jest na zasadzie wzajemnego uznawania, z której wynika na podstawie art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej, że państwa członkowskie są co do zasady zobowiązane do nadania biegu europejskiemu nakazowi aresztowania, system przewidziany w OLW sprowadza się, przeciwnie, do umożliwienia wykonującemu nakaz państwu członkowskiemu nieuznania wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności, wydanego w wydającym nakaz państwie członkowskim. Niewykonanie orzeczonej kary sprowadza się do jej zmiany, która jest sama w sobie sprzeczna z zasadą wzajemnego uznawania oraz, co więcej, oparta jest na dyskryminującym ze swojej natury wymogu obywatelstwa lub zamieszkania.

49. W świetle powyższych rozważań stwierdzam, że art. 4 pkt 6 omawianej decyzji ramowej należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie wdrożyło podstawę odmowy wykonania przewidzianą w tym artykule w taki sposób, że odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania ma tylko ten skutek, iż owo państwo członkowskie deklaruje gotowość do przejęcia wykonania kary, jednak deklaracja ta nie oznacza zobowiązania do wykonania.

3. W przedmiocie części trzeciej pierwszego pytania prejudycjalnego

50. W części trzeciej pierwszego pytania prejudycjalnego sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy państwo członkowskie może wdrożyć podstawę odmowy wykonania przewidzianą w art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 w taki sposób, że organ sądowy odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby, której dotyczy wnioski i która przebywa w wykonującym nakaz państwie członkowskim, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania, podczas gdy, po pierwsze, decyzja o przejęciu wykonania kary, która zostaje podjęta po decyzji o odmowie wykonania nakazu, uzależniona jest od warunków dotyczących istnienia i przestrzegania konwencji wiążącej wydające nakaz państwo członkowskie i wykonujące nakaz państwo członkowskie oraz od współdziałania wydającego nakaz państwa członkowskiego, a po drugie, odmowa wykonania nakazu nie zostaje zakwestionowana w przypadku niemożności przejęcia wykonania kary ze względu na niespełnienie tych warunków.

51. Jak wynika z postanowienia odsyłającego, Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie) wychodzi z założenia, że przejęcie wykonania kary orzeczonej wobec D.A. Popławskiego w dniu 5 lutego 2007 r. powinno podlegać zasadom przewidzianym w art. 6 ust. 3 OLW, które odnoszą się do istnienia podstawy prawnej w konwencji, a nie nowym przepisem przyjętym w ramach transpozycji decyzji ramowej 2008/909.

52. Założenie to zostało w sposób pośredni zakwestionowane przez Komisję Europejską, która w swoich uwagach zarówno na piśmie, jak i ustnych odniosła się do decyzji ramowej 2008/909, którą w sposób dorozumiany uznała za znajdującą zastosowanie *ratione temporis* do sporu w postępowaniu głównym.

53. W tym względzie należy przypomnieć, że o ile art. 28 ust. 1 decyzji ramowej 2008/909 przewiduje, iż wnioski o uznanie i o wykonanie wyroków skazujących otrzymane po dniu 5 grudnia 2011 r. podlegają przepisom przyjętym przez państwa członkowskie zgodnie z tą decyzją ramową, o tyle art. 28 ust. 2 omawianej decyzji ramowej upoważnia każde państwo członkowskie do złożenia oświadczenia skutkującego opóźnieniem jej stosowania.

54. Trudność wynika z tego, że zgodnie z brzmieniem art. 28 ust. 2 decyzji ramowej 2008/909 oświadczenie to powinno zostać złożone „przy przyjęciu [...] decyzji ramowej”. Okazało się, że oświadczenie Królestwa Niderlandów zostało przesłane Radzie w dniu 24 marca 2009 r., a następnie zostało opublikowane jako dokument Rady z dnia 30 kwietnia 2009 r., przed jego publikacją w Dzienniku Urzędowym w dniu 9 października 2009 r., podczas gdy oświadczenie Rzeczypospolitej Polskiej zostało doręczone Radzie w dniu 23 lutego 2011 r., następnie opublikowane jako dokument Rady w dniu 28 lutego 2011 r., przed jego publikacją w Dzienniku Urzędowym w dniu 1 czerwca 2011 r.

55. Zgodnie z tezą, jaką prezentowałem w opinii przedstawionej w dniu 12 października 2016 r. w sprawie van Vemde²¹, uważam, że opóźnienie oświadczeń Królestwa Niderlandów i Rzeczypospolitej Polskiej pozbawia te oświadczenia ich skutków prawnych, a więc uznanie i wykonanie wyroku skazującego wydanego wobec D.A. Popławskiego powinno podlegać regułom przyjętym przez Niderlandy w wykonaniu decyzji ramowej 2008/909.

56. Bez względu na to, pod jakim kątem Trybunał ostatecznie zdecyduje się zbadać to pytanie, odpowiedź, jak mi się wydaje, powinna być taka sama, ponieważ przepisy takie jak przyjęte przez ustawodawcę niderlandzkiego zarówno przed decyzją ramową 2008/909, jak i po niej prowadzą do wyeliminowania zobowiązania do wykonania kary przewidzianego w art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584.

57. Jak już podkreśliłem²², przepis ten należy odczytywać w ten sposób, że odmowie wykonania europejskiego nakazu aresztowania powinno towarzyszyć zobowiązanie wykonującego nakaz państwa członkowskiego do wykonania kary lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności orzeczonego w wydającym nakaz państwie członkowskim. Jak słusznie podnosi Komisja, wprowadzenie w życie zasady wzajemnego uznawania i konieczność eliminacji wszelkiego ryzyka bezkarności wymagają uznania, że jeśli przejęcie wykonania kary przez wykonujące nakaz państwo członkowskie nie jest możliwe, bez względu na powody, należy wykonać europejski nakaz aresztowania.

58. Wynika z tego, że każda odmowa przekazania musi zostać poprzedzona weryfikacją przez wykonujący nakaz organ sądowy możliwości rzeczywistego wykonania kary zgodnie z jego prawem krajowym.

59. Jeśli to prawo skutecznie odsyła do konwencji w dziedzinie przejęcia wykonania kary, mających wcześniej zastosowanie do systemu wprowadzonego w decyzji ramowej 2008/909, wymagając w ten sposób współdziałania między wystawiającym państwem członkowskim a wykonującym państwem członkowskim, wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania tylko wówczas, gdy dwa zainteresowane państwa członkowskie uzgodnią przejęcie wykonania kary.

60. Jeśli prawo krajowe transponuje system wynikający z decyzji ramowej 2008/909, odmowa przekazania wymaga spełnienia wszystkich warunków przewidzianych w tej decyzji ramowej, aby kara orzeczona w wydającym nakaz państwie członkowskim mogła zostać wykonana w państwie członkowskim wykonującym europejski nakaz aresztowania. Innymi słowy, państwo członkowskie wykonujące europejski nakaz aresztowania może odmówić przekazania jedynie w sytuacji, gdy nie zamierza powoływać się na jedną z podstaw odmowy uznania i wykonania przewidzianych w art. 9 decyzji ramowej 2008/909.

61. Należy wskazać w tym zakresie, że w art. 25 tej decyzji ramowej, zatytułowanym „Wykonywanie kar w następstwie europejskiego nakazu aresztowania”, przewidziano, iż „[b]ez uszczerbku dla decyzji ramowej 2002/584 [...] przepisy niniejszej decyzji ramowej mają odpowiednio zastosowanie w zakresie, w jakim są zgodne²³ z przepisami tej decyzji ramowej, do wykonywania kar, w przypadku gdy państwo członkowskie rozpocznie wykonywanie kary w sprawach objętych art. 4 ust. 6 tej decyzji ramowej [...]”. Zgodnie z motywem 12 decyzji ramowej 2008/909 „[o]znacza to między innymi, że bez uszczerbku dla [...] decyzji ramowej [2002/584] państwo wykonujące może sprawdzić, czy istnieją podstawy odmowy

21 — C-582/15, EU:C:2016:766.

22 — Zobacz pkt 49 niniejszej opinii.

23 — Wyróżnienie moje.

uznania i odmowy wykonania określone w art. 9 niniejszej decyzji ramowej, sprawdzając między innymi podwójną karalność, o ile złożyło ono oświadczenie na podstawie art. 7 ust. 4 niniejszej decyzji ramowej, jako warunek uznania i wykonania wyroku w celu stwierdzenia, czy należy wydać [przekazać] daną osobę, czy też wykonać karę w przypadkach objętych art. 4 ust. 6 decyzji ramowej 2002/584 [...]”.

62. Moim zdaniem z art. 25 decyzji ramowej 2008/909 w związku z motywem 12 tej decyzji ramowej jasno wynika wola niedopuszczenia przez prawodawcę Unii do tego, aby państwo członkowskie mogło odmówić przekazania osoby, której dotyczy wnioski, powołując się na warunki uznawania orzeczeń i wykonywania kar wynikające z transpozycji omawianej decyzji ramowej. Jeśli istnieje podstawa odmowy uznania lub wykonania, która nie pozwala wykonującemu nakaz państwu członkowskiemu na zobowiązanie się do wykonania kary, owo państwo członkowskie nie ma wówczas innej możliwości niż wykonanie europejskiego nakazu aresztowania, a co za tym idzie, przekazanie osoby, której dotyczy wnioski.

63. Z powyższych rozważań wyciągam wnioski, że art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie temu, aby państwo członkowskie wdrożyło podstawę odmowy wykonania przewidzianą w tym artykule w taki sposób, że organ sądowy odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby, której dotyczy wnioski i która przebywa w wykonującym nakaz państwie członkowskim, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania, w przypadku gdy, po pierwsze, decyzja o przejściu wykonania kary, podjęta po wydaniu decyzji o odmowie wykonania, uzależniona jest od warunków dotyczących istnienia i przestrzegania konwencji wiążącej wydające nakaz państwo członkowskie i wykonujące nakaz państwo członkowskie oraz od współdziałania wydającego nakaz państwa członkowskiego, a po drugie, odmowa wykonania nakazu nie zostaje zakwestionowana w przypadku niemożności przejścia wykonania kary z powodu niespełnienia wymaganych warunków.

B – W przedmiocie pytań prejudycjalnych drugiego i trzeciego

64. W pytaniach prejudycjalnych drugim i trzecim, które należy zbadać łącznie, sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy przepisy zawarte w art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 mogą wywierać bezpośredni skutek, a jeśli nie, czy przepisy krajowe mogą podlegać wykładni zgodnej z tymi przepisami w tym rozumieniu, że w przypadku gdy państwo członkowskie uzależnia przejście wykonania kary pozbawienia wolności od istnienia podstawy prawnej w konwencji międzynarodowej, artykuł ten sam stanowi wymaganą w prawie krajowym podstawę w konwencji.

65. Należy wskazać, że ta decyzja ramowa nie wywiera bezpośredniego skutku, ponieważ została przyjęta na podstawie dawnego trzeciego filaru Unii, w szczególności na mocy art. 34 ust. 2 lit. b) traktatu UE w jego brzmieniu zmienionym traktatem z Amsterdamu, który przewiduje, po pierwsze, że decyzje ramowe wiążą państwa członkowskie co do rezultatu, który ma zostać osiągnięty, pozostawiając organom krajowym swobodę wyboru formy i środków, a po drugie, że decyzje ramowe nie mogą wywierać bezpośredniego skutku.

66. Należy jeszcze przypomnieć, że zgodnie z art. 9 Protokołu (nr 36) w sprawie postanowień przejściowych²⁴, załączonego do traktatów, skutki prawne aktów instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii przyjętych na podstawie traktatu UE przed wejściem w życie traktatu z Lizbony zostają utrzymane do czasu uchylecia, unieważnienia lub zmiany tych aktów w zastosowaniu traktatów.

24 — Dz.U. 2016, C 202, s. 321.

67. Omawiana decyzja ramowa nie została uchylona, unieważniona ani zmieniona po wejściu w życie traktatu z Lizbony, zważywszy w tym względzie, że jakkolwiek dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/13/UE z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie prawa do informacji w postępowaniu karnym²⁵ istotnie wzmacnia prawo do informacji przyznane każdej osobie podejrzanej lub oskarżonej, to jednak art. 5 tej dyrektywy ogranicza się do przewidzenia, w odniesieniu do postępowań dotyczących europejskiego nakazu aresztowania, że osoby zatrzymane w celu wykonania takiego nakazu powinny otrzymać niezwłocznie odpowiednie pouczenie o prawach zawierające informacje o przysługujących im prawach „zgodnie z prawem krajowym wdrażającym decyzję ramową [...] w państwie członkowskim wykonującym nakaz”. Dyrektywa 2012/13 nie zmienia zatem ani formalnie, ani merytorycznie decyzji ramowej 2002/584, która nadal wywiera swoje skutki prawne zgodnie z art. 34 ust. 2 lit. b) traktatu UE w jego brzmieniu wynikającym z traktatu z Amsterdamu.

68. Od wyroku z dnia 16 czerwca 2005 r., Pupino²⁶, również z utrwalonego orzecznictwa wynika, że można powoływać się na decyzje ramowe celem uzyskania wykładni zgodnej prawa krajowego przed sądami państw członkowskich. W istocie, obowiązek wykładni zgodnej nie zależy od ewentualnego bezpośredniego skutku normy unijnej, ale wynika z wiążącego charakteru tej normy. Jak orzekł Trybunał, „o ile decyzje ramowe nie mogą zgodnie z art. 34 ust. 2 lit. b) UE [w jego brzmieniu wynikającym z traktatu z Amsterdamu] wywoływać bezpośrednich skutków, o tyle jednak ich wiążący charakter powoduje powstanie po stronie organów krajowych, a w szczególności sądów krajowych, obowiązku wykładni zgodnej prawa krajowego”²⁷.

69. Stosując prawo krajowe, sądy krajowe zobowiązane są dokonywać jego wykładni w miarę możliwości w świetle brzmienia i celu tej decyzji ramowej, tak aby osiągnąć przewidziany w niej skutek. Ten obowiązek wykładni zgodnej prawa krajowego jest „nierozzerwalnie związany z systemem traktatu FUE, gdyż zezwala sądom krajowym na zapewnienie, w ramach ich właściwości, pełnej skuteczności prawa Unii przy rozpoznawaniu zawisłych przed nimi sporów”²⁸. Zgodnie ze stwierdzeniem Trybunału obowiązek ten wymaga, aby sądy krajowe „czyniły wszystko, co leży w zakresie ich kompetencji”²⁹, uwzględniając wszystkie przepisy prawa krajowego i stosując uznane w porządku krajowym metody wykładni, by zapewnić pełną skuteczność rozpatrywanej decyzji ramowej i dokonać rozstrzygnięcia zgodnego z realizowanymi przez nią celami”³⁰.

70. Ponadto w wyroku z dnia 19 kwietnia 2016 r., DI³¹, Trybunał wyjaśnił, że obowiązek wykładni zgodnej wymaga od sądów krajowych zmiany lub odstąpienia od utrwalonego orzecznictwa, jeśli opiera się ono na interpretacji prawa krajowego niezgodnej z prawem Unii. Wykładnia zgodna wywiera zatem w pewien sposób skutek wykluczający sądową wykładnię naruszającą prawo Unii.

71. Niemniej jednak od zasady wykładni zgodnej istnieje kilka wyjątków, wśród nich w szczególności wyjątek, zgodnie z którym zasada ta nie może służyć za podstawę wykładni *contra legem* prawa krajowego³².

72. W sprawie w postępowaniu głównym sąd odsyłający nie podziela poglądu prokuratury, zgodnie z którym wykładnia zgodna jest możliwa i wymaga jedynie zinterpretowania art. 6 ust. 3 OLW w taki sposób, aby okoliczność wyrażenia „gotowości do przejęcia wykonania wyroku” została uznana za prawdziwe wiążące zobowiązanie. Uważa on natomiast, że skoro ustawodawstwo krajowe przewiduje obowiązek odmowy przekazania przez wykonujący nakaz organ sądowy bez uzależnienia tej odmowy

25 — Dz.U. 2012, L 142, s. 1.

26 — C-105/03, EU:C:2005:386.

27 — Zobacz wyrok z dnia 5 września 2012 r., Lopes Da Silva Jorge (C-42/11, EU:C:2012:517, pkt 53 i przytoczone tam orzecznictwo).

28 — Zobacz wyrok z dnia 8 listopada 2016 r., Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, pkt 59 i przytoczone tam orzecznictwo).

29 — Wyróżnienie moje.

30 — Zobacz wyrok z dnia 28 lipca 2016 r., JZ (C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo).

31 — C-441/14, EU:C:2016:278.

32 — Zobacz ostatnio wyrok z dnia 28 lipca 2016 r., JZ (C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, pkt 33 i przytoczone tam orzecznictwo).

od obowiązku wykonania kary, każda wykładnia, zgodnie z którą odmowa wykonania byłaby uzależniona od takiego obowiązku, byłaby siłą rzeczy wykładnią *contra legem*. W tym względzie sąd odsyłający podkreśla, że ustawodawstwo krajowe nie pozwala wykonującemu organowi krajowemu na zwolnienie się z obowiązku odmowy przekazania w przypadku, gdy okaże się, że Niderlandy nie będą mogły przejąć wykonania kary.

73. Aby prawo krajowe mogło podlegać wykładni zgodnej z właściwymi przepisami unijnymi, należałoby w istocie uznać, jak sugeruje prokuratura, że deklaracja „[gotowości] przejęcia wykonania wyroku” nie stanowi wyłącznie wyrazu zamiaru, ale prawdziwe zobowiązanie, podjęte po zweryfikowaniu, że to przejęcie jest rzeczywiście możliwe oraz że Minister van Veiligheid en Justitie (minister ds. bezpieczeństwa i sprawiedliwości) posiada ostatecznie ograniczoną swobodę w odniesieniu do zaakceptowania lub odmowy tego przejęcia, bez możliwości badania jego zasadności.

74. W ostatecznym rozrachunku do sądu odsyłającego należy zbadanie, czy dokonanie wykładni zgodnej prawa krajowego jest rzeczywiście niemożliwe. W tym względzie należy wskazać, że pytanie sądu odsyłającego dotyczące możliwości zinterpretowania zwrotu „konwencja mająca zastosowanie” zawartego w art. 6 ust. 3 OLW jako odnoszącego się do decyzji ramowej 2002/584 stanowi kwestię wykładni prawa krajowego, w przedmiocie której orzec może wyłącznie ten sąd. Nie ma więc potrzeby zajmowania się tym pytaniem w niniejszej opinii.

75. Nie przesądzając o jego wykładni, należy podkreślić, że w każdym razie wykładnia prawa niderlandzkiego zgodna z tą decyzją ramową wymaga uznania, iż tekst art. 6 OLW może zostać odczytany jako przewidujący nie obowiązek, a jedynie możliwość odmowy przez organ sądowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania oraz jako upoważniający do korzystania z tej możliwości tylko w sytuacji, gdy przejęcie wykonania kary w Niderlandach okazuje się rzeczywiście możliwe.

76. Tym niemniej, ponieważ nie ma pewności, że sąd odsyłający będzie mógł dokonać wykładni swojego prawa krajowego zgodnej z prawem Unii, konieczne wydaje mi się ustalenie, na wypadek gdyby taka wykładnia zgodna nie była możliwa, jakie konkretne skutki sąd krajowy powinien przypisać brakowi zgodności przepisów art. 6 ust. 2 i 3 OLW z omawianą decyzją ramową.

77. Co do zasady, jeśli rozpatrywane przepisy krajowe nie mogą podlegać wykładni zgodnej, sąd krajowy zobowiązany jest do odstąpienia od ich stosowania celem pełnego zastosowania prawa Unii.

78. W tym względzie należy stwierdzić, że jakkolwiek Trybunał miał już sposobność orzekać w przedmiocie znaczenia prawnego instrumentów przyjętych w ramach tytułu VI traktatu UE, poświęconego współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, to jednak ograniczył się on w swoim wyroku z dnia 16 czerwca 2005 r., Pupino³³, do rozszerzenia zasady wykładni zgodnej na te instrumenty, uznając, że decyzję ramową można w tym względzie porównać do dyrektywy.

79. Natomiast Trybunał nie wypowiedział się jeszcze co do tego, czy niezgodność przepisu krajowego z decyzją ramową pociąga za sobą dla sądu krajowego obowiązek odstąpienia od stosowania tego przepisu krajowego, jeśli nie może on podlegać wykładni zgodnej.

80. Jak podniosłem w stanowisku przedstawionym w dniu 28 kwietnia 2008 r. w sprawie Kozłowski³⁴, powody, dla których w wyroku z dnia 15 lipca 1964 r., Costa³⁵, Trybunał orzekł, że państwa członkowskie po dobrowolnym przeniesieniu kompetencji na Wspólnotę nie mogą przeciwstawiać obowiązującemu aktowi wspólnotowemu przepisu ich wewnętrznego porządku prawnego, bez względu na jego rodzaj, mają odpowiednie zastosowanie do decyzji ramowej. Moim zdaniem decyzja ramowa,

33 — C-105/03, EU:C:2005:386.

34 — C-66/08, EU:C:2008:253.

35 — 6/64, EU:C:1964:66.

jak każdy wiążący akt unijny, korzysta z pierwszeństwa przed każdym przepisem prawa krajowego, bez względu na jego rodzaj, także przed przepisem o charakterze konstytucyjnym lub przepisem ustawy zasadniczej. Tak więc zasada pierwszeństwa prawa Unii zobowiązuje sąd krajowy do zapewnienia pełnej skuteczności prawu Unii, „w razie konieczności odstępując z własnej inicjatywy od stosowania wszelkich sprzecznych z nim przepisów prawa krajowego”³⁶.

81. Wiele względów przemawia za uznaniem zasady pierwszeństwa w odniesieniu do decyzji ramowych przyjętych w ramach trzeciego filaru³⁷.

82. Pierwszy z tych względów wynika z brzmienia przepisu. Należy stwierdzić w tym względzie, że z wyjątkiem zastrzeżenia dotyczącego braku bezpośredniego skutku decyzji ramowych, prawodawca unijny ukształtował system decyzji ramowych podobnie jak system dyrektyw, przewidując, że decyzje ramowe „wiążą państwa członkowskie w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawiają jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków”³⁸. Skoro niemożliwa do wyeliminowania wyjątkowość decyzji ramowych ogranicza się do braku bezpośredniego skutku³⁹, nie ma żadnego powodu do wykluczenia w pozostałym zakresie pierwszeństwa tych instrumentów z tego powodu, że są one objęte zakresem współpracy międzyrządowej.

83. Drugi wzgląd odnosi się do uznawania przez Trybunał obowiązku posłużenia się przez sąd krajowy techniką wykładni zgodnej w celu zagwarantowania pełnej skuteczności decyzji ramowych i osiągnięcia rozwiązania zgodnego z ich celem.

84. Co prawda dla uzasadnienia stosowania zasady wykładni zgodnej Trybunał oparł się na zasadzie lojalnej współpracy, a nie na zasadzie pierwszeństwa. Stwierdził więc, że zasada lojalnej współpracy, która zakłada między innymi, iż państwa członkowskie będą podejmować wszelkie właściwe środki ogólne lub szczególne celem zapewnienia wypełniania swoich zobowiązań wynikających z prawa Unii, powinna obowiązywać także w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych, która zresztą w całości opiera się na współpracy między państwami członkowskimi a instytucjami⁴⁰. Ten sposób rozumowania został już przedstawiony w wyroku z dnia 10 kwietnia 1984 r., Von Colson i Kamann⁴¹, ponieważ Trybunał w wyroku tym wyprowadził obowiązek wykładni zgodnej z obowiązkiem podejmowania przez państwa członkowskie wszelkich właściwych środków ogólnych lub szczególnych w celu zapewnienia wykonania ich zobowiązań wynikających z prawa Unii, wskazując, że prawo to zobowiązuje wszystkie organy państw członkowskich, w tym także, w ramach ich właściwości, sądy⁴².

85. Niemniej jednak wymóg wykładni zgodnej, który Trybunał zgodnie z utrwalonym orzecnictwem uważa za „nierozzerwalnie związany z systemem traktatu FUE, gdyż zezwala sądom krajowym na zapewnienie, w ramach ich właściwości, pełnej skuteczności prawa Unii przy rozpoznawaniu zawisłych przed nimi sporów”⁴³, wynika z wymogu skuteczności prawa Unii i konieczności zapewnienia

36 — Zobacz wyrok z dnia 5 lipca 2016 r., Ognyanov (C-614/14, EU:C:2016:514, pkt 34).

37 — Zobacz podobnie K. Lenaerts, T. Corthaut, Of birds and hedges: the role of primacy in invoking norms of EU law, *European Law Review*, Sweet and Maxwell, Londyn 2006, s. 287–315. Zobacz, przeciwnie, S. Peers, Salvation outside the church: judicial protection in the third pillar after the Pupino and Segi judgments, *Common Market Law Review*, nr 44, t. 4, Wolters Kluwer Law and Business, Alphen aan den Rijn 2007, s. 883–929, w szczególności s. 920, który uważa, że gdyby zasady pierwszeństwa i bezpośredniego skutku miały zastosowanie do trzeciego filaru, oznaczałoby to zignorowanie zamiaru autorów traktatów. Autor ten przyznaje jednak, że przyznanie pierwszeństwa prawu Unii w ramach trzeciego filaru wzmocniłoby zasadę skuteczności i nie naruszałoby wyraźnie brzmienia traktatów (s. 917).

38 — Artykuł 34 ust. 2 lit. b) traktatu UE, w brzmieniu zmienionym traktatem z Amsterdamu.

39 — S. Prechal i T. Marguery uznają brak bezpośredniego skutku decyzji ramowych za „drobną odmiennosc” w: La mise en oeuvre des décisions-cadres une leçon pour les futures directives pénales?, *L'exécution du droit de l'Union, entre mécanismes communautaires et droits nationaux*, Bruylant, Bruksela 2009, s. 225–251, w szczególności s. 250.

40 — Zobacz wyrok z dnia 16 czerwca 2005 r., Pupino (C-105/03, EU:C:2005:386, pkt 42).

41 — 14/83, EU:C:1984:153.

42 — Zobacz wyrok z dnia 10 kwietnia 1984 r., von Colson i Kamann (14/83, EU:C:1984:153, pkt 26).

43 — Zobacz ostatnio wyrok z dnia 28 stycznia 2016 r., BP Europa (C-64/15, EU:C:2016:62, pkt 41 i przytoczone tam orzecnictwo).

pierwszeństwa tego ostatniego przed prawem krajowym państw członkowskich⁴⁴. Zresztą uznawanie zasady wykładni zgodnej za pośrednictwem zasady lojalnej współpracy wymaga siłą rzeczy przyznania prawu Unii pierwszeństwa, choćby w sposób milczący. W jaki sposób bowiem obowiązek lojalnej współpracy wynikający z prawa Unii mógłby uzasadniać obowiązek zmiany przez sąd krajowy znaczenia jego prawa krajowego na korzyść rozumienia zgodnego z prawem Unii, gdyby obowiązek ten nie był uważany za korzystający z pierwszeństwa przed obowiązkiem rozstrzygnięcia przez sąd krajowy sporów zgodnie z przepisami jego prawa krajowego?

86. Trzeci wzgląd związany jest z rozwojem ram prawnych wynikającym z zakończenia okresu przejściowego przewidzianego w Protokole (nr 36) w sprawie postanowień przejściowych, załączonym do traktatów. Zgodnie z art. 10 ust. 3 tego protokołu środek przejściowy, o którym mowa w art. 10 ust. 1, przestał obowiązywać pięć lat po wejściu w życie traktatu z Lizbony, to jest z dniem 30 listopada 2014 r. Ostateczne włączenie trzeciego filaru do dziedziny objętej częścią trzecią traktatu FUE, tytułem V, dotyczącym przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, wymaga „wykładni wspólnotowej”⁴⁵. W tym względzie należy w szczególności wskazać, że podczas gdy jurysdykcja Trybunału zgodnie z dawnym art. 35 UE odzwierciedlała międzyrządowy charakter współpracy w ramach trzeciego filaru, Trybunał posiada od tego dnia automatyczną i obligatoryjną jurysdykcję, ponieważ nie jest już ona zależna od deklaracji, zgodnie z którą państwo członkowskie uznawało tę jurysdykcję i wskazywało, że sądy krajowe mogą zwracać się do Trybunału. W tym względzie, co ciekawe, w swoim wyroku z dnia 16 czerwca 2005 r., Pupino⁴⁶, Trybunał oparł się na „[władze] kompetencji prejudycjalnych Trybunału w trybie art. 35 UE” dla uzasadnienia przyznania jednostkom prawa powoływania się na decyzje ramowe celem uzyskania przed sądami krajowymi państw członkowskich wykładni zgodnej prawa krajowego⁴⁷. Uznanie jurysdykcji identycznej z tą, jaką Trybunał posiada w ramach pierwszego filaru, wskazuje na silny proces konwergencji między tymi dwoma filarami, który uzasadnia zrównanie skutków decyzji ramowych ze skutkami dyrektyw, z wyjątkiem oczywiście bezpośredniego skutku, który jest wyraźnie wykluczony.

87. Z powyższych rozważań wyciągam wnioski, że decyzja ramowa ma, zgodnie z zasadą pierwszeństwa, przeważać nad jakimkolwiek przepisem krajowym, który jest z nią sprzeczny.

88. Zgodnie z koncepcją rozróżnienia między skutkiem w postaci „zastąpienia” a „możliwością wyłączenia”⁴⁸ uważam, że brak bezpośredniego skutku decyzji ramowej nie oznacza, iż sąd krajowy nie ma obowiązku odstąpienia od stosowania przepisów swojego prawa krajowego niezgodnych z prawem Unii. Obowiązek ten wynika bowiem bezpośrednio z pierwszeństwa prawa Unii przed przepisami krajowymi stojącymi na przeszkodzie jego pełnej skuteczności.

44 — Zobacz podobnie D. Simon, La panacée de l'interprétation conforme: injection homéopathique ou thérapie palliative?, *De Rome à Lisbonne: les juridictions de l'Union européenne à la croisée des chemins, Mélanges en l'honneur de Paolo Mengozzi*, Bruylant, Bruxelles 2013, s. 279–298. Autor ten uważa, że „podniesienie obowiązku wykładni zgodnej do rangi »zasady nierozdzielnie związanej z systemem traktatu« wynika w prostej linii [...] z pierwszeństwa [prawa Unii] przed prawem krajowym państw członkowskich” (s. 282). Dodaje on, że „związek z pierwszeństwem prawa Unii w ogóle, a nie tylko z wdrażaniem dyrektyw w szczególności, wyrażony został poprzez obowiązek zapewnienia wykładni »proeuropejskiej« nie tylko aktu dokonującego transpozycji, ale całego prawa krajowego, wcześniejszego lub późniejszego w stosunku do dyrektywy” (s. 283).

45 — S. Prechal, T. Marguery, La mise en œuvre des décisions-cadres une leçon pour les futures directives pénales?, *L'exécution du droit de l'Union, entre mécanismes communautaires et droits nationaux*, Bruylant, Bruksela 2009, s. 225–251, w szczególności s. 232.

46 — C-105/03, EU:C:2005:386.

47 — Wyrok z dnia 16 czerwca 2005 r., Pupino (C-105/03, EU:C:2005:386, pkt 37, 38).

48 — Zobacz w szczególności w przedmiocie tego rozróżnienia D. Simon, L'invocabilité des directives dans les litiges horizontaux: confirmation ou infléchissement?, *Revue Europe*, nr 3, LexisNexis, Paryż 2010. Zobacz także M. Dougan, When worlds collide! Competing visions of the relationship between direct effect and supremacy, *Common Market Law Review*, nr 44, t. 4, Wolters Kluwer Law and Business, Alphen aan den Rijn 2007, s. 931–963.

89. Wniosek ten narzuca się w sporze w postępowaniu głównym tym bardziej, że spór ten nie toczy się między dwiema jednostkami, z których jedna powołuje się na przepisy decyzji ramowej 2002/584 wobec drugiej, ale – przeciwnie – ma on charakter wertykalny. Toczy się on bowiem między państwem niderlandzkim a D.A. Popławskim⁴⁹. Co więcej, powołuje się on wyłącznie na swoje prawo krajowe. Nie przywołuje on tej decyzji ramowej w celu podniesienia praw przyznanych mu przez ten instrument i objętych zakresem jego dóbr prawnych.

90. Z tego względu należy wyciągnąć wniosek, że przepisy art. 4 pkt 6 omawianej decyzji ramowej nie wywierają bezpośredniego skutku, że do sądu krajowego należy dokonanie wykładni rozpatrywanych w postępowaniu głównym przepisów krajowych, na ile to możliwe, zgodnie z prawem Unii, oraz że w przypadku gdy taka wykładnia okaże się niemożliwa, sąd krajowy zobowiązany jest do odstąpienia od stosowania tych przepisów z powodu niezgodności z art. 4 pkt 6 omawianej decyzji ramowej.

91. W celu udzielenia sądowi odsyłającemu pełnego wyjaśnienia pragnę wskazać, że w sprawie w postępowaniu głównym odstąpienie od stosowania przepisów krajowych dokonujących transpozycji podstawy fakultatywnej odmowy wykonania przewidzianej w art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 wymaga zastosowania innych przepisów prawa niderlandzkiego, w których dokonano transpozycji tej decyzji ramowej. Wynika z tego konkretnie, że sąd krajowy powinien zarządzić wykonanie europejskiego nakazu aresztowania.

C – W przedmiocie czwartego pytania prejudycjalnego

92. W czwartym pytaniu prejudycjalnym sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy w ramach wdrażania art. 4 pkt 6 omawianej decyzji ramowej wykonujące nakaz państwo członkowskie może uzależnić odmowę wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego wobec obywatela innego państwa członkowskiego od warunku, że wykonujące nakaz państwo członkowskie posiada kompetencję do ponownego osądzenia przestępstwa, za które ten obywatel został skazany, oraz że nie ma przeszkód praktycznych dla wszczęcia wobec tego obywatela ponownego postępowania karnego, podczas gdy jeśli chodzi o jednego z jego obywateli, właściwy organ sądowy tego państwa zobowiązany jest w sposób bezwarunkowy do odmowy przekazania.

93. Sąd odsyłający wskazuje, że dla dokonania wykładni swojego prawa krajowego zgodnej z art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584 może on zinterpretować art. 6 ust. 5 OLW w taki sposób, iż przekazania obywatela innego państwa członkowskiego można odmówić tylko pod warunkiem, że zostanie ustalone nie tylko, iż można wszcząć postępowanie karne wobec tego obywatela za te same czyny co czyny, za które został on już skazany w wydającym nakaz państwie członkowskim, ale także że prowadzenie takiego postępowania w Niderlandach nie napotka na przeszkodę praktyczną, taką jak nieprzesłanie przez wydające nakaz państwo członkowskie akt sprawy karnej osoby, której dotyczy wniosek.

94. Zdaniem sądu odsyłającego korzyścią tej wykładni jest uniknięcie bezkarności osoby, której dotyczy wniosek, ponieważ nawet przy założeniu, że kara, w celu wykonania której europejski nakaz aresztowania zastał wydany, nie może zostać wykonana w Niderlandach, wobec osoby, której dotyczy wniosek, może jednak zostać wszczęte postępowanie karne za te same czyny. Omawiana wykładnia ma natomiast zdaniem tego sądu wadę w postaci odmiennego traktowania obywateli innych państw członkowskich i obywateli niderlandzkich, ponieważ w przypadku tych ostatnich wykonania europejskiego nakazu aresztowania należy odmówić, a odmowa ta nie jest uzależniona od zapewnienia możliwości wszczęcia ponownego postępowania karnego.

49 — Nie byłoby przesadą stwierdzenie, że spór ten toczy się wręcz, choć pośrednio, między dwoma państwami członkowskimi, Polską, jako państwem członkowskim wydającym europejski nakaz aresztowania, a Niderlandami, jako wykonującym nakaz państwem członkowskim.

95. Podobnie jak Komisja jestem zdania, że założenie przyjęte przez sąd odsyłający jest błędne. W art. 4 pkt 6 tej decyzji ramowej nie przewidziano bowiem, jako alternatywy dla zobowiązania do wykonania kary podjętego przez wykonujące nakaz państwo członkowskie, zobowiązania do wszczęcia ponownego postępowania karnego za te same czyny wobec osoby, której dotyczy wnioszek. Innymi słowy, przepisu tego, opartego na zasadzie wzajemnego uznawania, nie można uważać za zwykłe wprowadzenie w życie zasady „aut dedere, aut iudicare”, która w prawie dotyczącym ekstradycji pozostawia wezwanemu państwu wybór między wydaniem sprawcy przestępstwa a osądzeniem go niezależnie od wyroku wydanego w państwie wnioskującym.

96. Ponieważ sugerowana przez sąd odsyłający wykładnia jego prawa krajowego nie jest w żadnym razie zgodna z omawianą decyzją ramową, nie ma potrzeby badania, czy różnica traktowania, która by z niej wyniknęła, byłaby zakazana przez prawo Unii czy nie.

IV – Wniosek

97. Wobec powyższych rozważań proponuję, aby Trybunał udzielił następującej odpowiedzi na pytania prejudycjalne przedstawione przez Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy):

- 1) Artykuł 4 pkt 6 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, w brzmieniu zmienionym decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on temu, aby państwo członkowskie wdrożyło podstawę odmowy wykonania przewidzianą w art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584, ze zmianami, w taki sposób, że:
 - organ sądowy ma obowiązek odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby, której dotyczy wnioszek i która przebywa w wykonującym nakaz państwie członkowskim, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania, bez możliwości przeprowadzenia oceny, w zależności od konkretnej sytuacji tej osoby, czy wykonanie kary w tym państwie może ułatwić jej resocjalizację;
 - odmowa wykonania europejskiego nakazu aresztowania wywiera tylko ten skutek, że owo państwo członkowskie deklaruje gotowość przejścia wykonania kary, jednak deklaracja ta nie oznacza zobowiązania do wykonania;
 - organ sądowy odmawia wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary pozbawienia wolności lub środka zabezpieczającego polegającego na pozbawieniu wolności wobec osoby, której dotyczy wnioszek i która przebywa w wykonującym nakaz państwie członkowskim, jest jego obywatelem lub ma w nim miejsce zamieszkania, podczas gdy, po pierwsze, decyzja o przejściu wykonania kary, podjęta po wydaniu decyzji o odmowie wykonania, uzależniona jest od warunków dotyczących istnienia i przestrzegania konwencji wiążącej wydające nakaz państwo członkowskie i wykonujące państwo członkowskie oraz współdziałania wydającego nakaz państwa członkowskiego, a po drugie, odmowa wykonania nakazu nie zostaje zakwestionowana w przypadku niemożności przejścia wykonania kary z powodu niespełnienia wymaganych warunków.
- 2) Przepisy art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584, ze zmianami, nie wywierają bezpośredniego skutku. Niemniej jednak obowiązkiem sądu krajowego jest dokonanie wykładni rozpatrywanych w postępowaniu głównym przepisów krajowych, o ile to możliwe, zgodnie z prawem Unii, a w przypadku gdy taka wykładnia okaże się niemożliwa, sąd krajowy zobowiązany jest do odstąpienia od stosowania tych przepisów ze względu na niezgodność z art. 4 pkt 6 decyzji ramowej 2002/584, ze zmianami.